

KONFERENCIABESZÁMOLÓ

CSÍZY KATALIN

Beszámoló a XII. Magyar Ókortudományi Konferenciáról

2016-ban a Debreceni Egyetem adott helyet a Magyar Ókortudományi Konferenciának. Immár tizenkettedik alkalommal, május 26–28. között zajlott a kétévente megrendezésre kerülő speciális, szakmai közönséget vonzó tudományos szimpózium. A szervezők, a Történelmi Intézet, a Klasszika-filológiai és Ókortörténeti Tanszék oktatói, elsősorban Gesztelyi Tamás, Forisek Péter és Takács Levente voltak.

Változatos és színes programot kínált a háromnapos tanácskozás, hiszen a Debreceni Egyetem campusán, az impozáns főépület hét helyszínén kilenc témakör előadóit hallgathatták az érdeklődők négy párhuzamos szekcióban.

A konferenciát Dr. Bartha Elek professzor úr, a Debreceni Egyetem helyettes rektora nyitotta meg, aki nem csupán hivatalos kötelezettségének tett eleget, hanem az ókorhoz fűződő személyes, családi indíttatású kötődéséről is beszélt, majd Debrecen város alpolgármestere, Komolay Szabolcs köszöntötte az egybegyűlteket, a város kiemelkedő eseményének tekintve a konferenciát. A bevezető plenáris előadást Gesztelyi Tamás professzor úrtól hallhattuk, aki egy napjainkban meglehetősen nagy érdeklődésre számot tartó kérdéstről, a Seuso-kincsről, mégpedig a Meleagros-tál ikonográfiai programjáról tartotta referátumát.

Május 26-án, csütörtökön az ókori Kelet, a vallástörténet, a klasszikus ókor, a bizantinológia és a filozófiatörténet kutatói mutatták be legfrissebb kutatási eredményeiket. Az ókori Kelet kutatásának több szegmensét is megismerhettük, nem csupán Babilon és Egyiptom történetébe, hanem többek között az ószövetség aktuális kutatásaiba is bepillantást nyerhettünk. Külön figyelmet érdemel a vallástörténeti szekció, hiszen a jelentkezők nagy száma miatt két napon is tartottak előadásokat e témakörben. Csak hogy néhányat említsünk az érdekes kutatási területek közül: a vudu-babák ókori megjelenéséről, különféle rituálékról, kultuszokról, áldozati előírásokról, valamint a démonok szerepéről a pogány vallásosságban. A korai kereszténység korszakából hallhattunk például a *creatio ex nihilo* első megjelenési formáiról Baszilizidésznél, valamint Nüsszai Szent Gergely és Ál-Areopagita Szent Dénes teológiájáról. A több, párhuzamosan zajló szekció miatt a vallástörténethez szorosan kapcsolódó filozófiatörténet szekciójának, Szókratésztől Szent Ágostonig terjedő korszakhatárokon belül mozgó előadásai nagyrészt a fenti szekcióval egy időben hangzottak el. A klasszikus ókor és Bizánc szekció ugyancsak két napon, csütörtökön és pénteken ülésezett. Itt a fő kutatási terület a filológia és az irodalomtörténet volt, de történeti témák, ill. történetírók beszámolóit és retorikai műveket ugyancsak az elemzés tárgyát képezték. Több kódex, krónika, valamint hazai vo-

natkozású nyelvemlék is bemutatásra került. Az utóbbiak közül fontos megemlíteni Janus Pannonius Plutarkhoszát, a magyar formuláskönyvek filológiai tanulságait, valamint Scythia leírását a magyar krónikák kapcsán.

E programmal párhuzamosan pénteken külön irodalomtörténeti, továbbá az „Erkölc, erény, kötelesség” című szekció előadói mutatták be legújabb kutatási eredményeiket. Többször elemzett művek új szempontú elemzésével jelentkezett több irodalomtörténész, például Cicero „Catilina elleni első beszéde” és a „Leláncolt Prométheusz”. Az utóbbi, etikai témájú egész napra terjedő ülészak Kallimakhosztól Nesztorioszig, ugyancsak rendkívül széles spektrumot felölelve mutatkozott be. E szekció alapvetően a retorika tudományterületéhez kapcsolódott, bár többen a filozófiai, vagy a teológiai megközelítést választották kiindulópontul, hiszen hallhattunk Senecáról, az epikureus sztoikusról, valamint a késő antikvitás erkölcsi normáiról, Lucanus sors-konceptiójáról, továbbá arról, hogy nesztoriánus volt-e Nesztoriosz. Pénteki napon tartották előadásukat a nyelvészet kutatói is, akik többek között morfológiai és stilisztikai eredményeikkel színesítették a konferencia programját.

Meg kell említeni a görög–római történelem és a régészet két külön ülését, amelyeknek lebonyolítására a résztvevők nagy számának köszönhetően nem volt elegendő egyetlen nap, így ezek a szekciók még szombaton is folytatódtak. A történelem szekcióban a római témájú előadások domináltak, főként uralkodók és települések történetéhez kapcsolódva. A régészek is elsősorban római emlékeket vizsgáltak, a bemutatott tárgyi és írásos anyagnak szintén több alkalommal voltak magyarországi vonatkozásai, mint például a pannóniai kenotáfiumokról, vagy a kora keresztény magyarországi régészet 2010–2015 közötti munkálatairól szóló referátumoknak.

A négy poszter bemutatójára péntek délután került sor. Ezek nem csupán a klasszikus pogány ókor emlékeit, hanem a korai kereszténység szimbólumait is felölelték, mint például egy attikai település történeti humánökológiájának vizsgálata és a terra sigillata kutatás jelenlegi állása Intercisában. Megtekinthettük Eurázsia harcoss nőit az ókortól a 17. századig, továbbá a kora keresztény szimbólummal díszített hagymafejes fibulákat a kései antikvitásból.

A házigazdák kiegészítő programról is gondoskodtak: május 26-án kiállítás megnyitójára invitálták a résztvevőket: az Egyetemi és Nemzeti könyvtárban a Debreceni Egyetem korábbi és jelenlegi oktatóinak munkásságába tekinthettünk be. A csütörtök és a péntek esti fogadás oldottabb keretek közötti eszmecsere-t tett lehetővé. Az egyetem campusán elhelyezkedő Nagyerdei Étterem sok-sok finomsággal, étellel-itallal várta a vendégeket.

A konferencia résztvevői hasznos és elegáns ajándékokat kaptak, nem csupán a szokásos program- és jegyzetfüzetet, tollat, hanem mindezek tárolására alkalmas laptóptáskát. Köszönjük a szervezőknek, a segítőknek és a támogatóknak az áldozatos szervezőmunkát, a nagyvonalú segítséget e talán látszólag nem túl széles közönséget vonzó rendezvényhez, ami lehetővé tette, hogy megoszthattuk kutatási

eredményeinket kollégáinkkal, egykori tanárainkkal, jelenlegi diákjainkkal. A két-évente megrendezésre kerülő konferencia mindig jó alkalmat kínál, hogy felhívja a figyelmet közös múltunkra, hiszen emlékeznünk illik, sőt kell közös kulturális gyökereinkre, Európa ma is jelenlévő, sokszor elfeledett identitására.

Gratias agimus adiutoribus:

Magyar Ókortudományi Társaság

DE – BTK

DE – Történelmi és Néprajzi Doktori Iskola

DE – Nyelvtudományok Doktori Iskola

DAB – Klasszika-filológiai Munkabizottsága

Déri Múzeum Debrecen

DE – HÖK

MTA – DE Lendület Kutatócsoport – Magyarország a középkori Európában

OTKA 104789 K – Erkölcs, kötelesség és bűn fogalomrendszerének hálózata Cicerótól Szent Istvánig

NKA

Formai kéréseink szerzőinkhez

Formázás

A szöveget Word formátumban, *doc* vagy *docx* kiterjesztéssel kérjük elektronikus úton megküldeni a következő címre: orpheusnoster@googlegroups.com. Általában maximum 1 szerzői ív (40 000 leütés szóközökkel, jegyzetekkel) terjedelmű cikkeket várunk, de ennél rövidebb cikkek közlését is szívesen vállaljuk. Recenziók esetében a várt terjedelem körülbelül 5–10 000 leütés.

A szöveget a lehető legkevesebb formázással kérjük. A főszövegben használt betűtípus 12 pontos Times New Roman legyen, a lábjegyzetben 10 pontos Times New Roman. Ha a szöveg különleges fontkészletet is igényel, kérjük csatolni a fontkészletet, valamint a cikket *pdf* formátumban is. A főszöveget sorkizártan, 1,5-es sortávolsággal, a bekezdések elején behúzás nélkül kérjük; a lábjegyzetet sorkizártan, szimpla sortávval.

Összefoglaló és angol absztrakt

A tanulmányokhoz kérünk kb. 8–10 soros magyar és angol nyelvű rezümét, valamint kulcsszavakat magyarul és angolul a cikkel közös fájlban, a szöveg végén. Az angol nyelvű absztrakt előtt angolul is szerepeljen a cikk címe, a szerző nevével együtt.

Képek

Képek esetén a képaláírásokat a szöveg legvégén beszámozva kérjük megadni. A képeket ne ágyazzák a dokumentumba, hanem külön képfájlban, a lehető legnagyobb felbontásban (min. 1000x1000 pixel) küldjék, és a szövegben jelöljék meg, hová szerkesszük be azokat.

Hivatkozások

Hivatkozásokat lábjegyzetben kérünk. Külön bibliográfia a tanulmány végén nem szükséges. Az első alkalommal való idézést teljes formában kérjük, utána pedig szerző és évszám alapján történő rövid hivatkozással. Kérjük, az *i. m.* hivatkozást csak akkor használják, ha az adott szerzőtől csak egy művet idéznek. Kereszthivatkozások ne legyenek.

A szerző VEZETÉKNEVÉT kiskapitálissal (keresztnevét normál betűvel) kérjük, folyóiratcikk, könyvfejezet címét idézőjelek között, normál betűvel, folyóirat, könyv *címét* dőlt betűvel.

Hivatkozások teljes lábjegyzetben:

– Könyvek, könyvfejezetek esetében

SZERZŐ: *Cím*, Kötetszám, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

SZERZŐ: „Fejezetcím”. In Uő: *Könyvcím*, Kötetszám, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

– Gyűjteményes kötetek és bennük megjelent írások esetében

SZERKESZTŐ – SZERKESZTŐ (szerk.): *Cím: Alcím*, Kiadás helye, Kiadó, Évszám.

SZERZŐ: „Cím”. In Szerkesztő – Szerkesztő (szerk.): *Cím: Alcím*, Kiadás helye, Kiadó, Évszám, Hivatkozott oldalak.

– Folyóiratcikkek esetében

SZERZŐ: „Cím”. *Folyóirat címe*, Évfolyam római számmal, Évszám/Sorszám. Hivatkozott oldalak.

– Heti- és napilapokban megjelent cikkek esetében

SZERZŐ: „Cím”. *Lap címe*, Évfolyam, Lap száma, Évszám. Hónap. Nap. Oldalszám.

Hivatkozások rövid lábjegyzetben:

– Egy szerző egy művének használata esetén

SZERZŐ: i. m. Hivatkozott oldalak.

– Egy szerző több művének használata esetén

SZERZŐ (Évszám): Hivatkozott oldalak.

– Az előző lábjegyzetben hivatkozott irodalom másik szövegrésze esetében

Uo. Hivatkozott oldalak.

Minden esetben pontos irodalmi hivatkozást kérünk, megjelölve a kezdő és záró oldalszámot, a kettő között gondolatjellel [-]. Kérjük, az oldalszámot csak abban az esetben egyértelműsítsék p. (pp.) betűkkel, ha az idézett mű jellegéből (katalógus, képkötet) következően egyébként nem volna világos, hogy oldalszámról van szó. Internetes hivatkozások esetén kérjük ellenőrizni, hogy az idézett oldal elérhető-e még, s kérjük a hivatkozás, ill. az ellenőrzés dátumát is feltüntetni.

Szerzői adatok

Kérjük, hogy szerzőink nevük mellett adják meg a következő információkat: születési év; tudományos fokozat; a tudományág, melynek művelőjeként a „Számunk szerzői” rovatban szeretnék magukat azonosítani; oktatási-kutatási hely; emailcím.

Recenziók

Recenziók esetében a recenzeált mű minden könyvészeti adatát kérjük a cikk címében, ill. alcímében megadni.

Korrektúra

A korrektúrát a Word *Eszközk* menüjének *Változások követése* gombja alatt a *Módosítások elfogadása vagy elvetése* lehetőségénél, az *Elfogadja*, ill. *Elveti* gombokkal az adott helyen jelezve kérjük vissza.

Rövidítések, betűkészletek, átírások

Kérjük, klasszikus auktorok idézésénél ne alkalmazzanak kiskapítálist. Folyóiratok, sorozatok, kézikönyvek címeinek rövidítése esetén csatoljanak rövidítésjegyzéket.

Az idegen nyelvű, latin betűs kifejezéseket és idézeteket kérjük dőlt betűvel szedni, a görög, héber, kopt és szír idézeteket a megfelelő betűvel (más nyelvű szövegeket is szívesen látunk eredeti írásmóddal). Kérjük, hogy ne külön görög, héber stb. betűkészletet használjanak, hanem unicode betűket (ha egyes ékezetes betűket az alapbetűtípussal nem tudnak létrehozni, Palatino Linotype betűt ajánlunk). Dőlt betűs idézet elején és végén nem szükséges idézőjelet használni. Ha az idézet zárójelen belül szerepel, a zárójel is legyen dőlt.

A görög neveket a szerző szándéka szerint tudományos vagy magyaros (az Akadémiai Helyesírásnak megfelelő) átírásban, egy cikkben belül következetesen kérjük. Kérjük, görög neveket – latin auktor idézését kivéve – ne írjanak át latinosan (pl. Achilles, Homerus).

Az indológusokat, tibetistákat és iranistákat kérjük, hogy magyar nyelvű cikkeikben a magyar kiejtést visszaadó írásmódot válasszák.

Guidelines for Our Authors

Authors should submit Word files (written in a recent version of MSWord) to the email address <orpheusnoster@googlegroups.com>. Articles and essays should not normally exceed 40 000 characters (including spaces, notes, and bibliography), however The Editorial Board welcomes much shorter manuscripts, too. Book reviews should be between 5 000 and 10 000 characters in length.

The following general rules should be followed: text alignment is left and right justified (centered text); non-indented paragraphs; use as little formatting as possible, and italics where appropriate; do not add extra space between paragraphs; if using special fonts and characters, font file(s) and a copy of the manuscript in PDF format should be sent to the given email address. Main text: Times New Roman 12-point type; line spacing is 1.5. Footnotes: Times New Roman 10-point type; should not be separated by a full blank line; line spacing is single.

Use footnotes, not endnotes (i. e. eliminate from the main text unnecessary bibliographical data or parenthetical references to sources). Give complete bibliographical information the first time a work is referenced (opening and closing pages of an article, then the specific pages referred to, using the bare number only, no “p.” or “pp.”) and also give an individual footnote for each detail to be documented. Subsequent citations should use a short reference; decide on a standard or clear abbreviation for use after the first occurrence, but avoid complicated or ugly acronyms. The title of an article in journal or collection should be in single quotation marks. The title of a journal or book (including collections) should be in italics.

Cross-references should be avoided. References should not be necessarily gathered into a bibliography at the end of the manuscript. In that case the author’s name and the year of publication should be given in the subsequent mentions (in footnotes only).

Manuscript references include the location of documents, description and folio. Online references should include URL and followed by the date accessed in square brackets.

Quotations should be given within single quotes (use double quotes only inside single quotes). Longer ones of more than three lines should be indented as a separate paragraph without quotes. Foreign-language texts in Roman type should be in italics. For non-Roman texts (Greek, Hebrew, Coptic, Syrian, etc.) use Unicode fonts.

Figures (tables, illustrations, photos and other artworks) should not be embedded in the text, but submitted separately in JP(E)G or TIF format; properly cropped line drawings should have a resolution of at least 600 dots per inch, greyscale and colour of at least 300 dots per inch at their final size. Colour figures should be supplied in CMYK (not RGB) colours.

Put placeholders into the text to show where the image should appear. Type these placeholders on their own line, flush left, and bracketed (e.g., [Table 1]). Figure captions (with source information) should be numbered, for easy reference, and listed at the end of the document.

The manuscript should be followed by an abstract of 10 lines maximum (i.e. in the same document) in one of the following languages: English, German, French, Italian, and accompanied by some keywords, the Author's name, year of birth, academic degree, current or preferred discipline, and place of employment/research. In the case of book reviews the title should be followed by full bibliographic information.

Proofs will be sent via email to the Authors for checking. Changes to the text should be made by enabling Word's change-tracking mode (under the 'Review' tab), and by accepting or rejecting the Editor's modifications. Corrections should be returned to the Editorial email address.

A FOLYÓIRAT A KÖVETKEZŐ BOLTOKBAN KAPHATÓ:

L'Harmattan Könyvesbolt

Írók Boltja

Gondolat Könyvesház

Párbeszéd Könyvesbolt

ELTE TTK-TÁTK Hallgatói Bolt

Budapesti Teleki Téka

Pécsi Antik Kft. Könyvesboltja (Szent István Könyvesbolt)

ELTE Eötvös Kiadó jegyzetboltjai

Nyitott Műhely

Megrendelhető az orpheusnoster@googlegroups.com címen.

KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL

FRAZER-IMREGH MONIKA

Plótinus műveinek tanulmányozása a reneszánsz Itáliában

SCHILLER VERA

Elmerült kultúrák emléke – A világekorszakok

MIKLÓS ESZTER

Boszorkányüldözés Spanyolországban és Magyarországon

MŰHELY

BAKOS ÁRON – VASSÁNYI MIKLÓS

Brémai Ádám – forrásközlés bevezető tanulmánnyal

VASSÁNYI MIKLÓS

Copernicus – forrásközlés bevezető tanulmánnyal

FRAZER-IMREGH MONIKA (ford.)

Luther Márton zsoltármagyarázatai (részlet)

RECENZIÓK

BIRÓ ZSÓFIA

Erdélyi Ildikó: *A lélek színháza. A pszichodráma és az önismeret útjai*, Budapest, L'Harmattan Kiadó, 2015.

KÖRÖSÉNYI DÁNIEL

Alister E. McGrath: *Meghökkentő értelem – A valóság értelmezéséről, tudományról és hitről*, ford. Nádasdi Nóra, Budapest, Kálvin Kiadó, 2016, 220 p.

POPOVICS JUDIT

Szummer Csaba: *Pszichedelikumok és spiritualitás*. Károli Gáspár Református Egyetem – L'Harmattan, Budapest, 2015.